

TELEGRAFUL ROMAN.

apare Martia, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Iubire de neam ori — demagogie?!

IV.

Am peregrinat la Viena — și fiindcă nu am dat acestei peregrinări atât pond și autoritate, pe câtă îi puteam da, — și fiindcă nu am peregrinat cu fruntașii, ci numai cu demagogii, nu și cu capetele, ci numai cu picioarele, nu cu flăcarea și puțerea inteligenței noastre, ci mai mult cu țărani adunați de aci de colea, în mod meșteșugit — cu alte cuvinte nu am fost cu toții, nu un întreg popor, condus de fruntașii sei cei chemați și adevărați; — așa nu am fost nouă înșine și cu atât mai puțin altora destul de serioși, nu am impus, ci am fost dați afa ra.

Intrebăm pe demagogii noștri: Cine ar fi dat afară pe doi metropoliți cu cinci episcopi, cu flăcarea inteligenței și poporului nostru de adevărată valoare, autoritate și putere? Și mai întrebăm: Cum ar fi condus această deputațiunea și cum ar fi condus o demagogie? Și tot mai întrebăm: Ce cred demagogii, pentru-ce nu s'au pus și nu s'ar pune fruntașii noștri în fruntea iubitelor lor popor, unde li-e locul?!

Ei vor răspunde cu impertinența ce-i caracterizează: Pentru-că sunt păcătoși! Noi vom dice: Nu, ci pentru că o destrăbălătă clică i a dat în laturi cu cotele-i tari, i-a insultat dîlnic cu buzele-i murdare, — a séménat discordie și amărăciune între fiii națiunii, a fanatisat masele credule cu demagogia i păcătōsă.

Am dat în urmarea acestei miserabile politice de struț jertfe formidabile, dar fiind-că propagasem principiul „jos cu autoritatea”, fiind-că ne creasem noi înșine fel de fel de „trădători”, „moderați”, „oportuniști”, „aurici”, „tribuniști” și mulți alți... isti, ... „toți acești... isti” natural-minte au rămas afară din acțiune, deci nu eram solidari cum se cade,

nu am dat jertfelor noastre pondul și autoritatea, pe carea le-o puteam da și deci am tras consecuențele, nu am impus, cum impune un popor ce combat în deplină conștiință — și am fost trecuți alături, ba ne am mai agonisit și rușine.

Rușine, căci am dus la Cluș mii de oameni cu „socotélă mare”, dar au fost dați afară de câți-va polițiști, — apoi am sărutat mâna ce ne palmuise și în fine mărirea și martiragiul nostru a dăinuit atât, pe cât a dăinuit anumite fonduri.

Un lucru s'abilim: Martiriul, cum 'l cunoscem noi din istorie, pretinde jertfă și abnegațiune desăvârșită; atari martiragii, cum și le inchipuesc demagogii noștri, nu există, sunt o sinagogie, nu impun nimui.

Vorbele inflăcărare și bombastice, trei șire politică tribunistă ș. a. încă n'a făcut nici un martir.

Nici odată n'a scris Tudor, nici odată n'a scris Horia, nici odată n'a scris un lăncu, un Brancoveanu etc., dar au fost cu adevărat martiri.

Pe urmă nu este nici aceea de o absolută trebuință, ca să strigi: Pe banca acusaților stă un întreg popor, ci mai mult toloșese, dacă fără a-se spune — s'ar sci, că acolo de fapt stă un întreg popor și ar fi eschisă posibilitatea de a se sci contrariul.

Lucru mai greșit nu este, ca și când 'ți desprețuesci inamicul, nu merge să voim a-l amăgi cu apă rece; el își rîde în pumni, — nu este nici atât de prost, nici atât de slab, precum credem noi.

Din alt lut sunt făcuți, cu totul de alt soi sunt atât cei ce cu adevărat iubesc și vor să povățuescă un popor, cât și adevărații martiri.

Er dela oameni, ce într'un singur an de funcțiune delapidăză cu sutele banii poporului adunați cu creșterea și cu muncă grea, cum a făcut matadorul tribunistilor, Septimiu Albini ca director al școlii Asociațiunii; dela

oameni, cari convărtesc în buzunarele lor creștărușii maicei noastre biserici, sau acțiunile „institutiului tipografic”, adică ale publicului român, mai târziu ale Ligei și apoi iau frunța în buze, cum a făcut alt matador tribunist, Eugen Brote; dela oameni, cari alergă înainte și în urma ministru lui, când acesta vine să impace pe români și cere, ca ministrul să pue groșița, să arete ce dă și cui dă, ca nu cumva să dea altcuiva decât tribunistului, dela păcătoși incilindrați, cari după calificațiunea lor ar trebui să care gunoier, cari duc femeile oamenilor de omenie „în țera” — și apoi le părăsesc pe străzile Bucurescilor, cum face alt matador tribunist; în fine nici dela acei oameni mari de gură, mici de măsură, cari la adăpost fac gălgăie, er când se răspundă de faptele lor, se svărcolose în minciuni, — o nație cu minte — din larmă în colo — nu mai aștepta nimic.

Drept tōte aceste inteligența română are o mare datorință.

Să facă, ca să înceteze odată taluci-politica poltronilor inconștii și imbecili, a fabricanților de „trădători” pentru ocrotirea intereselor lor personale, a demagogilor grandomani, cari sci se dărim, nu sci însă se edifice nimic, a psihicilor părășiți, ce de ani trăesc pe corpul națiunii aici și dincolo, chefuindu-se din sudorea ei cerșită, — a nihilistilor nerușinați, căror nu le-a fost săntă nici onōrea singuraticilor, nici averea națiunii, denariul vėduvei, nici mai ales buna înțelegere între frați, ci a nimicit tot ce sta în calea meschinei lor demagogii, a nimicit mai vėrtos concurența armonică a diaristiceii noastre séménând pretutindeni discordie și esacerbațiune.

Readuceți poporul fanatisat și rău sfătuit și 'l puneți sub conducerea bărbatilor autoritativi, einștiți și desinteresati, dacă nu voiți ca continua demagogisare, abuzarea de încrederea lui și prin urmare continua lui desa-

măgire să aibă urmări și mai desastroșe ca până acum.

Lăsați-vă de acel miserabil serum paliativum, ce a caracterizat totdeauna firea și mintea românului: „Facem ca să nu compromitem succesele (?) obținute”. . . . căci și așa nu amăgiți pe nimeni cu apă rece. Spuneți oblu și verde, cum este martiragiul lui taefugă, ce s'a făcut cu banii națiunii de aici și de dincolo, cine sunt cei ce pōrtă doi bani în trei pungi. . . . Redați lucrului basa morală, căci fără de acesta nu este posibilă izbănda.

Dați tinerimei române și poporului dela țera rolul ce le compete, dar nu întorceți lucrurile pe dos, ca nime în lume.

Nu „jos cu autoritatea, jos cu bătrânii”, ca să încapă la cărmă gălgăioșii flămânzi, ci „sus autoritatea, sus meritul, sus înțelepciunea bătrânilor!”

Sus, preste tōte sus, moralal!

N. Maneștin

Sfințirea bisericii din Dobolii-inferiori.

Afară de vorbitorii amintiți până aici au mai vorbit părintele Coltofeanu pentru suita Escelentei Sale, părintele Puian pentru fruntașii familiei din Dobolii: Szikszai, care cu imbelugare și'a manifestat mai ales în zilele ultime bunăvoința sa față de biserica română și dl Dumitru Jara pentru armonia între diferitele popore.

Deosebită însuflețire a stérnit toastul studentului Emanuil Măglaș din Rășinariu. Acesta cu focul și cu entuziasmul propriu tinerimii a închinat pentru prosperarea poporului, care i razimul inteligenței noastre. Un exemplu de brav popor — dise d-sa — este și poporul din Dobolii, în mijlocul căruia petrecând puțin m'am convins, că minciună este maxima: în limbă trăesc o națiune. Poporul român din Dobolii a uitat cu desăvēr-

FOIȚA

PODUL REGELE CAROL I.

(Urmare.)

Istoricul podului peste Dunăre.

Înainte de a intra în amănuntele esecutării acestei grandioșe lucrări, credem că este interesant și util pentru înțelesul descripțiunii de a arăta pe scurt fazele prin care a trecut linia Fetești-Cernavoda până a ajuns dela concepțiune o realitate.

Primele studii pentru construcțiunea liniei Fetești-Cernavoda s'au făcut în anul 1880 prin ministerial lucrărilor publice.

Pe baza acestor studii s'a publicat în anul 1882 un concurs limitat pentru prezentare de anteproiecte relativ la construcțiunea întregii linii, cu tōte lucrările de artă ce cuprindea, inclusiv podul peste Dunăre.

Este de observat că drept basă pentru dresarea proiectului servea un program în care se ficsau principalele condițiuni de implinit, mai cu sémă în ceea-ce privia podul peste Dunăre.

În anul 1883, la terminul ficsat de concurs s'au prezentat 8 concurenți, și anume 4 case franceze: (Fives-Lille, Battignolles, Eiffel, Cail), două case germane: (Klein,

Schmal & Gartner cu Gut-hoffnungshütte și Holzmann & Cni) o casă elvețiană: (Rothlisberger & Simon) și o casă belgiană (Brainele Comte).

Acest concurs a rămas fără rezultat, întru cât privea esecutarea lucrărilor, fiind-că comisiunea însărcinată cu esaminarea proiectelor și compusă din d-nii Collignon, profesor la școlă de poduri din Paris, Dr. E. Winkler, fost profesor la școlă de poduri și șosele din Berlin, d-nii Frunză, Jorceanu și Oănescu, a găsit că proiectele nu îndeplinesc condițiunile prescrise de program.

Așa fiind s'a decis ca să se publice un al 2-lea concurs, de astădată pe basa unui caet de sarcine detaliat și în anul 1887 avu loc un al doilea concurs.

La acest al 2-lea concurs s'au prezentat 5 concurenți, 4 case franceze (Fives-Lille, Cail, Gouin, Ioret) și o casă belgiană (Brainele-Comte).

Resultatul acestui al 2-lea concurs n'a fost nici el satisfăcător, fiind-că nici unul din proiecte nu împlinea dispozițiunile programului, și în parte fiind-că unele din ele se basau pe calcule fantastice.

În fața acestei stări de lucruri, considerând că corpul de ingineri, dependente de ministerial lucrărilor publice, dispunea de forțe capabile de a dresa proiectul liniei Fe-

tești Cernavoda și a podului peste Dunăre, conform progresului sciinței și condițiunilor practice, s'a hotărît în anul 1887 înființarea unui serviciu dependente de căile ferate române, care să se însărcineze cu dresarea proiectului definitiv și apoi cu esecutarea lucrărilor.

Acest serviciu, în capul căruia a stat dela înființarea lui și până la terminarea lucrărilor, dl inspector general A. Saligny, s'a pus neîntărziat la lucru.

A început a face din nou studii pe teren, a dresat în timp de 2 ani proiectul complet și detaliat nu numai al podului peste Dunăre, dar al tuturor lucrărilor, așa încât în anul 1890 Ianuarie s'au putut ținea licitațiune pentru darea în întreprindere a lucrărilor podului peste Dunăre.

Fiind-că publicul mare, ne-ingineresc, confunda în general partea ce o are întreprințătorul și inginerul la esecutarea unei lucrări, trebuie să apăsăm la acest loc, anume, asupra unui punct de care le desantem pentru aprecierea lucrărilor me importanță.

Acest punct este, că proiectul podului peste Dunăre a fost studiat în tōte amănuntele lui de serviciul podurilor dependente de căile ferate române și că întreprințătorul lucrării nu a avut în această privință nici un amestec.

Acăsta reese mai bine din faptul, că în

caietul de sarcine, pe basa căruia s'a esecutat podul, întreprințătorul era dispensat chiar de a mai face calcule de verificare, cum se obicinuesce în general a se prescrie.

Un alt moment important de reținut, este și faptul, că proiectul dresat de serviciul podurilor diferea complectamente ca concepțiune și întocmire de proiectele concurenților, care luaseră parte la concursurile ce am menționat anterior, astfel că nici o reclamațiune de paternitate sau de prioritate, nici nu s'ar fi putut face, nici nu s'a făcut.

La licitațiunea ce s'a ținut în ziua de 3/15 Ianuarie 1890 pentru darea în întreprindere a acestei lucrări, s'au prezentat 9 concurenți. Cel mai eștin, și în același timp acela care dădea garanțiile cele mai bune pentru esecutarea acestei grandioșe lucrări, a fost compania Fives-Lille, asupra căreia s'a adjudecat lucrarea.

După adjudecarea lucrărilor podului peste Dunăre, au intervenit intervale scurte adjudecarea și celorlalte lucrări.

Astfel în anul 1891 (Ianuarie) s'au adjudecat lucrările podului peste Borcea asupra companiei Gaertner, Schneider & Cie, după care a urmat apoi darea în întreprindere și a celorlalte lucrări, precum a viaductelor, a terasamentelor, a clădirilor și a așezării și balastării călei metalice.

1) Insemnare de O. Ghilic.

șire limba națională și cu toate aceste posedă firme sentimente românești. Meritul va fi în parte și a vrednicului paroh local Puian, despre care cu adevărat se poate dice, că merge cu crucea în fruntea turmei sale. Fie ca într-o noastră preoțime să urmeze exemplul acestui brav păstor!

În decursul mesei s'a delectat mult publicul în producțiunile cântăreților dela Brașov, er nouă ne-au dat o nouă ocaziune de-a ne convinge despre importanta și rodnică activitate, ce-o desvôltă măiestrul *George Dima* pe terenul muzicii. Nu este producțiune musicală la noi românii, unde se nu ti-să reamintescă numele acestui prețuit bărbat, căci în tot locul te întâlnești ori cu discipuli ori cu compoziții de ale d-sale.

Ridicându-se masa s'a împrăștiat publicul parte spre a se pregăti de ducă, parte spre a cerceta familiile mai fruntașe din loc.

Între aceștia merită o specială amintire mai ales familia episcopului primar al bisericii noastre, Mihail Petru. În spațioasă și curte primesci impresiunea, că te afli în curtea unui gospodar bine situat. Așa și este! Bădă Mihailu este unul din cei mai bogăți oameni ai comunei, dar totodată și unul din cei mai alipiți de biserică strămoșască, care-l distinge cu oficiul de prim-curator! Insuși Escelenția Sa l'a distins cu înalta-i vizită, er suita Escelenției Sale a luat la dânsul cina Duminecă sara.

Ca în casele tuturor doboliienilor, așa și în casa lui bădă Mihailu se vorbește numai ungeresc, dar tendența de-a reinvăța limba română aici este mai vedită. Dovadă împrejurarea, că doi copii ai săi studiază la gimnaziul nostru din Brașov și știu perfect românesc. Unuia, care e de present în clasa a IV gimnazială, i-am infiltrat idea de-a se face avocat și de-a deveni apostol Românilor din acele părți.

Dar nu numai în această familie, ci și pe alți fruntași i-am auzit tânguindu-se, că nu cunosc „limba lor cea veche“, regret, că n'au putut înțelege serviciul, s'evârșit de „Preasânșitul nostru metropolit“, doresc însă, ca cât mai curând să capete învățătoriu harnic, cari să le învețe copii „limba și rugăciunile românești“.

Cu un cuvânt, toți doboliienii sunt oameni, pe cari de o parte îi compătimești — vedându-i lipsiți de cel mai mare odor național — de limbă — și de cari de altă parte te bucuri, aflând, că posed o firmă și trază conștiință a descendenței lor române, și că cu drag se numără de membrii ai poporului român.

Dacă reflectez la cauzele, cari au accelerat uitarea limbii materne, trebuie să constat, că este grea aflarea lor, mai ales, că comuna Dobolii nu-i izolată de trupul românismului. În imediata apropiere se află comuna Herman, unde, pe lângă sași se află români, ce vorbesc numai limba lor. Aprôpe este și Brașovul și alte comune, cu popor românesc.

Să vede însă, că cu aceste comune, doboliienii au puține daraveri. Comunicarea cu aceste părți este foarte rară. Dar cu atât mai mare e gravitarea lor spre centrul comitatului Treiscaunelor, care-i pur magiar, și care pare a fi cel mai mare dușman al limbii lor de odinioară. Acesta e o dovadă eclatantă, de câtă stricăciune ne poate aduce o nefavorabilă împărțire a cercurilor politice.

Cu toate acestea se nu considerăm pe acești frați ai noștri de perduți și de ruși din corpul nămului nostru; nu, cu atât mai vârtos, cu cât conștiința națională și nu limba este garanția principală a existenței unui popor. Acesta conștiință o posed doboliienii și ceilalți credincioși de asemenea natură, și avem garanția firmă în conștiințiozitatea preoțimeii noastre, care o va cultiva și în viitor și în cât va fi cu putință li va mări intensitatea.

Simburele este mare și sântos; trebuie numai o cultivare națională și rezultatul e sigur.

Un asemenea simbure presintă în următoarele:

Eram cu locuința la un măsariu de legea noastră, ce avea o singură copilă cam de vre-o 5 ani. Afară de tabloul regelui și reginei țerei vecine nu îi indica nimic, că te-ai afla în o casă românească. Eram acum curios să află dela mica copilă, ce atmosferă domnesce în casa, care cu ospitalitate ne-a găzduit Bănuind, că bătrâni se pot prefăce, când susțin „a fi români“, am pus copilăiței esaminătorea întrebare: „Ugy e, hogy maga magyar leány?“ La această întrebare copilă răspunde cu multă sinceritate și nevinovăție: „Nem! én oláh lény vagyok!“

Rar am simțit în viața mea o mai mare bucurie, decât ceea-ce mi a cauzat-o această fică de român și cred, că bucuria mea a fost și foarte justificată.

Eu adevărat am tras din acest răspuns o concluziune, pe care bine ar trebui să și-o însemne inimicii limbii și-ai nămului nostru și care se poate cuprinde în scurtele dar pentru noi mult mângâietorele cuvinte: *Poporul român, chiar și când i-și uită limba națională, nu încetădă a fi român.*

Revista politică.

Foile oficiale din Viena și Pesta au publicat o adresă prea înaltă către ministrul de esterne, contele Goluchowski, prin care titulatura ministerului „casei împărătești și de esterne“, se aduce în consonanță cu organizațiunea de stat a monarchiei, precum s'a făcut deja tot așa la numirea armatei și la alte diferite funcțiuni dela curte.

„Pester Lloyd“ observă: Prin amintita deciziune a Majestății Sale se nimicește într'un mod demn de recunoștință plângerea, care s'a ivit cu deosebire în timpul din urmă foarte adeseori: asupra titlului nebasat și prin urmare în disonanță cu dreptul statului ungeresc: „Ministru al casei împărătești“, și tot odată se dă satisfacție postulatului de independență al coronei unguresci. Se înțelege de sine, că aici n'a fost trebuința de un aparat legislativ, căci nu e vorba de o inovațiune, ci numai de introducerea unui titlu, care rezultă din dreptul statului ungeresc: Cu toate acestea contele Goluchowski merită totă lauda, pentru că el a mișcat cestiunea, și faptul, deși e numai o reformă formală, va fi de sigur primit de toate cercurile politice din Ungaria cu recunoștință salutând fapta constituțională și națională a monarhului.

De aici înainte așa dară va purta și ministrul și ministerul de esterne titlul: „Ministru al casei imperiale și regesci!“ Foile unguresci din Pesta se bucură din răspuțeri și cu drept cuvânt, er noi ne mirăm de oameni, cari se dau în lume de „întregi la cap“ și totuși susțin, că puterea ungerilor e aprôpe de peire. Cea dintâiu datorință a soldatului politic este: Să-și cunoscă perfect dușmanul, să nu umble pe întunec și cu traista cu minciuni de gât.

* * *

Să vorbească cu siguranță, că Papa are de gând, să lucreze un protest contra manifestațiilor din 20 Septembrie; că el trebuie, să facă acesta, conform tradițiunii obicinuite în Vatican. Papa s'a folosit și cu alte ocaziuni mai neînsemnate de acest mijloc, ca să-i aducă aminte lumii catolice de pretensiunile sale. El a protestat contra manifestațiilor din 13 Iuliu 1881, contra declarației de competente a tribunalelor italiene în cestia conclavei și contra ridicării monumentului lui Giordano-Bruno. Cum ar pute el să tacă acum, când guvernul și dinastia în Roma au dat s'erbărilor un caracter politic atât de înalt? Cu toate acestea

papa va vorbi — se înțelege însă — foarte domol și liniștit.

Ori de câte-ori cetim lucruri de acestea, fără să vrem, trebuie să ne gândim la activitatea curiosă a zeului Sisiphus!

Noutăți.

Societatea pentru fond de teatru român va ține adunarea sa generală din est timp în Brașov la 26 și 27 Octobrie n. 1895 cu următorul program:

I.

Țiua primă, 26 Octobrie.

1. Președintele va deschide adunarea generală la 10 ore a. m.

2. Se aleg 2 notari pentru ședințele adunării.

3. Secretariul va citi raportul comitetului societății asupra lucrării sale începută dela adunarea din urmă.

4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri și raportul comitetului se predă spre esaminare.

5. Cassariul societății va citi raportul despre starea casei cu sporiul dela ultima adunare încoci și preste tot despre averea societății.

6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru esaminarea raportului cassariului.

7. Se va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul §. 4 din statutele societății vor căștiga membri fondatori, ordinari și ajutători pentru societate.

8. Se vor citi discursuri corăspundătoare scopului societății sau de altă materie literară, ce sunt de a se însinua președintelui înainte de adunare.

9. Președintele închide ședința.

II.

Țiua a doua, 27 Octobrie.

1. Președintele deschide ședința și protocolul ședinței precedente se va citi și autentic.

2. Raportul comisiunii pentru căștigarea membrilor noi

3. Raportul comisiunii asupra socoșilor cassariului.

4. Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societății și însinuarea altor propuneri în interesul fondului.

5. Alegerea comitetului central pe 3 ani.

6. Se va decide locul și țiua adunării generale pentru anul 1896.

7. Se va alege o comisiune de 3 membri pentru autenticarea protocolului din ședința a doua.

8. Președintele va închide adunarea.

Din ședința comitetului societății ținută în 40 Septembrie 1895.

Budapesta, la 30 Septembrie 1895.

Hossu, președinte. Pavel Boldea, secretar interimal.

* * *

O păreche s'ord-mută și a serbat în 30 Septembrie a. c. căsătoria într'un templu

Descrierea și esecutarea podului peste Dunăre.

Dintre lucrările mai sus citate cea mai importantă este podul peste Dunăre.

Vom da, deci, în cele ce urmăză o scurtă descriere, care va complecta cele ce am șis.

Podul peste Dunăre are, cum am spus deja, o lungime de 750 m. împărțită în 5 deschideri, dintre care una centrală de 190 m. și 4 laterale de câte 140 m.

Infrastructura podului se compune din 5 picioră și o culee. Un picior este zidit pe malul stâng al Dunărei, er celelalte patru sunt în curent și fondate pe nisip, fiind ancastrate în pământ pe o adâncime de 18—20 m. Culeea se află pe malul înalt al Cernavodei și este zidită pe stâncă.

Fondațiile pilelor pe nisip sunt absolut sigure, de o parte nisipul constituie în cazul de față un teren de fundație excelent, de altă parte, fiind-că adâncimea la care se găsește baza piciorului, garantează fundația în contra spălării.

Înălțimea mare ce au pilele a obligat a li-se da dimensiuni relativ mari; astfel pilele din curent au la fața lor superioară o lungime de 174 m, și o lărgime de 5 metri, er la baza lor o lungime de 29 metri și o lărgime de 10—11 metri.

Aceste dimensiuni rezultă din calculii, care s'au făcut așa ca presiunea zidăriei pe

teren la baza piciorului să nu trecă peste 10 kg. de cm. ²

Suprastructura metalică a podului este făcută din oțel môle (Siemens-Martin).

Caracteristica principală a suprastructurii consistă în întrebuițarea așa numitelor grinzi cu console.

Acestea sunt grinzi, care prelungindu-se peste rezimele lor în formă de console, servesc de sprijin pentru alte grinzi.

Sistemul acesta de a sprijini o parte din grinzi pe fusșii suprastructurii podului, are drept efect o mare economie de material și o însemnată reducere a cheltuelilor de esecutiune.

Una din calitățile principale, care constituie superioritatea proiectului dresat de serviciul podurilor, asemănat cu proiectele concurenților, consistă în întrebuițarea acestui sistem de suprastructură.

Esecutarea lucrărilor podului peste Dunăre s'a început în toamna anului 1890, când s'a făcut cu mare solemnitate inaugurarea lor, fiind de față M. S. Regele și A. S. principele Ferdinand al României.

Fondațiile pilelor s'au făcut cu aer comprimat.

Confecționarea la uzină a suprastructurii a fost una din cheltuelile practice din cele mai grele de rezolvat și de urmărit și a constituit pentru serviciu o preocupățiune de frunte.

Acestă preocupățiune n'a fost, de altcum, fără de folos practic fiind că o casă mare din Germania, care luase asupra confecțiunea oțelului a fost nevoită să renunță esecutarea lucrării angajate.

Metalul care compune suprastructura s'a confecționat la uzinele dela Creusot, de compania Schneider, cari avea să confecționeze în același timp și suprastructura podului peste Borcea.

Confecționarea în atelier a pieselor care compun grinzi, îmbilarea și încheerea lor s'a făcut în atelier C-iei Fives-Lill; din Franța.

Așezarea suprastructurii, la fața locului, adevărat la Cernavoda, pe piciorul de zidărie s'a făcut într'un mod pe cât de interesant, pe atât și de elegant, practic și econom.

Am spus că piciorul podului se urcă până la o înălțime de 36 metri de asupra apelor mijlocii și ordinare.

Ei bine, s'ar fi părut aprôpe firesc lucru, ca înainte de a se așeza partea metalică să se zidescă mai întâiu piciorul pe totă înălțimea lor, până la fața, care urma să pörte în mod definitiv suprastructura. Nu s'a făcut însă astfel; suprastructura s'a montat cu ajutorul de șafodaje implantate în albia riului la o înălțime de câțiva metri de-aupra apelor și apoi s'a ridicat cu prese

idraulice în mod treptat, de odată cu esecutarea zidăriei.

Greutatea astfel ridicată de odată reprezintă aprocsimativ 1800 tone.

Cantități de lucrări esecutate.

Cantitățile de lucrări esecutate pe linia Fetești-Cernavoda ilustreză mai bine ca orice descripție, importanta lucrare.

Dacă considerăm mai întâiu podul peste Dunăre, aflăm că s'au întrebuițat: 42.000 m³ de zidărie și 6450 tone de metal, din care 2500 tone revin asupra suprastructurii, er restul este îngropat pentru vecie la baza piciorului.

Cât privește restul lucrărilor, etă eare sunt cantitățile care le compun: 16.500 tone de oțel întrebuițate la suprastructura podului Borcea și a viaductelor; 23.300 metri cubi de zidărie întrebuițată la zidăria piciorului viaductelor și a podului peste Borcea; 64.300 metri cubi de zidărie, întrebuițată pentru apărarea împlinirilor, care traversează balta; 2.870.000 m³ de terasament.

Pe lângă acesta se mai adaugă lucrările mai puțin importante de podețe, clădiri, balastagi de cale ș. a.

(Va urma).

israelit din Budapesta. Mirele și-a făcut educația în institutul special din Viena, și miresa în cel din Pesta. Amândoi repetau după puțină cuvintele Rabinului oficiant, pe care le înțelegeau după mișcările buzelor acestuia. Surdo-mușii prezenți, ca oșpeți, i au felicitat prin diferite gesturi. — Dacă nu s'ar fi grăbit numai cu câte-va ore (cine știe din ce motive) acesta ar fi fost pôte cea dintâi căsătorie civilă din Budapesta.

Napoleon și litera „m“. Un exploatare istoric s'rguitor a căutat să afle ce rol mare are litera „m“ în viața lui Napoleon I. Rolul politic-public al lui Napoleon s'a început în 20 Martie (1796); în Martie s'a logodit cu Maria Luiza, în Martie i s'a născut un fiu; în 20 Martie (1815) s'a reîntors de pe insula Elba. Numele celor mai de frunte 6 mareșali ai săi încep cu litera m. Aceștia sunt: Macdonald, Marmont, Massena, Mortier, Moncey și Murat. Prima și ultima lui bătae s'au întimplat la cătune, ce încep cu litera m. A început la Montebotte și a sfârșit la Mont-St-Jean (Waterloo). A repurtat victorii la: Mondo, Milassime, Marengo, Moruisk, Montmirail și Monterey. Nenorocirile i se lęgă de orașe cu numele m: Madrid și Moscova. În sfârșit mörtea i-a venit în Maiu.

Moneda de aur a regelui ostrogotic Teodorich-cel-mare. Se anunță din Italia, că în apropiere de Siniglogia, vechia Sena Gallică, un țeran, care era pe o colină, unde a fost odată un cimiter, a găsit o monedă de aur de pe timpul lui Teodorich-cel-mare.

Moneda acésta are cu atât mai mare valöre, cu cât până acum nu s'au mai găsit monede de aur de pe timpul lui Teodorich. Ea are un diametru de 33 milimetri și o greutate de 15.320 gr, de trei ori atât de grea ca soldii bizantini. Pe o parte a monedei este gravat bustul regelui cu coif, și manta. Măna dreaptă o ține ridicată, ăr în mâna stângă ține un glob. Circumscripția sună: *Rex Theodericus pius princeps*. Pe partea din dos este zeita învingerii cu o cunună și o rsmură de finic pe un glob. Circumscripția sună: *Theodericus victor gentium*.

Nostim. Cea mai ferbiute dorință a dlui Potircă e să vadă pe fiu seu marinar. Copilul are 8 ani și nu dă semne de nici o vocațiune, ceea ce supără lucru mare pe dl Potircă.

Hotărît să îndrumeze pe copil spre cariera, la care s'a destinat, dl Potircă își trimite soția la Constanța, recomandându-l să deprindă pe copil cu marea.

La întörcere, d-na Potircă povestese jumătății sale plăcerea, cu care micul Potircă a privit marea tötă vremea.

— Ei bine, Mitică, întrăbă tatal, îți place marea?

— Imi place.

— Și ce ai vrea tu să te faci, când vei fi mare?

— Peștel

Din public. *)

Apel.

O parte considerabilă a poporului român din orașul istoric și plin de reminiscențe Alba-Iulia a rămas la anul 1700 fără biserică, fără păstori sufletesci.

După încordări și sacrificii aduse de strămoșii noștri, la anul 1795, în 1/13 Octombrie s'a terminat edificiul bisericii din Alba-Iulia (Maieri) și s'a sfințit locaș al lui Dumnezeu.

În curënd se implinesc 100 de ani de atunci.

Edificiul bisericii s'a conservat și îngrijit — poporul s'a înmulțit și întărit în credința sa — dar biserica și acum e fără sprijin, fără ajutor, căci îi lipsesc școla și lipesc mijlocele pentru a o susține

Cutropiți de tôte părțile, amenințată fiind biserica și legea noastră, comitetul pa-

*) Pentru cele publicate în rubrica acésta, redacțiunea nu e responsabilă. Red.

rochial crede a fi cuviincios, ca să serbeze jubileul de 100 de ani dela edificarea bisericii, prin întemeierea unui fond scolar, din care să se asigureze salariul unui învățător român, rămânând edificarea școlei în sarcina comunei bisericesci.

Statul în anul acesta a înființat aici o școlă cu limba de propunere magiară, orașul a ridicat un „Kisdedov“ tocmai pe piața lui Traian, în preajma bisericii, — astfel pruncii noștri sunt amenințați de tôte părțile, ăr școla română din oraș, avënd un contingent prea mare de prunci, nu pôte primi pe ai noștri, pe lângă tötă bunăvoința și iubirea ce o are față de noi.

Apelăm deci la tot românul cu bun simț să ne vină în ajutor pentru întemeierea unui fond scolar, din care să putem asigura existența învățătorului în Alba-Iulia (Maieri), și cunoscându-Vă simțimintele nobile, ce le aveți pentru neamul nostru, cutezăm a Vă ruga să întreprindeți în cercul cunoșcărilor o colectă, ăr sumele încurse a le trimite, dimpreună cu lista până la 31 Novembre a. e. la mâna președintehi comitetului parochial, Florian Rusan, paroch în Alba-Iulia.

Sumele intrare se vor cuita pe cale diaristică.

Alba-Iulia, în 5 Septembrie 1895.

În numele comitetului parochial:

Florian Rusan,
paroch.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ

Meditațiuni istorice.

I.

O scurtă privire asupra istoriei Românilor din Ardel și Ungaria înainte de desbinare.*)

„Pe némul românesc
„mai mult l'a stricat
„intăiu neînțelegerea și
„pisma din lăuntru“ etc.
Gh. Șincai: Chron. rom.
a. 1412.

„Istoria în genere e o tragedie, istoria Românilor în specie o tragedie *Kar' é' zoχiv*; **). „Când ne uităm înapoi la istoria poporului, țice Cipariu, și mai ales, națiunea noastră din astă patrie dulce, carea e intăiu lęgă al vieții române pe aceste locuri nordice orientale, mai că nu aflăm în seria atător mari seculi dela începutul celui al doilea al erei creștine până acum peste mijlocul celui al XIX, decât numai țile de lacrimi, de dureri și de suferințe de tot felul; ăr țilele de bucurie pentru poporul român și pentru națiunea noastră transilvanică în specie au fost mai puține și mai rare decât pana de corb alb“ ***). Mai tötă viața noastră a fost o nôpte lungă, în care se miră lumea cum de nu ne-am perdut! Da, așa este! Și ca să ne convingem, că-i așa, n'avem decât să arun cum ochii în istoria noastră națională, „acest mare sacerdot al gândirei, acésta flacăra a religiei, a patriei și artelor.“***)

E cunoscut în general, că Românii aduși în Dacia de împăratul Traian pe la 106 d. Chr au rămas sub scutul împăraților romani până pe timpul lui Aurelian. Acest împărat pe la 274 d. Chr., din cauză că Dacia era prea de parte de centru și nu o putea apăra contra ordelor de barbari, cari năvăliau cu ghiotura asupra ei, strămută legiunile romane din Dacia peste Dunăre în năre în Moesia, care se numi apoi Dacia Aureliană. Impreună cu legiunile romane mai trecuă peste Dunăre și o mică parte din coloniști, mai cu semnă comercianți și industriași; partea cea mai mare însă preferă ori-ce fel de suferințe, chiar cu risicul vieții, decât ca să-și părăsască locul, unde s'a născut și a crescut! De acf înainte

*) Să înțelege desbinarea confesională.

**) Doc. ist. pg. 1.

***) Cipariu: Cuvântare ținută cu ocaziunea inaugurării „Asociațiunei transilvane“ etc. 1861.

****) M. Cogălniceanu: „Prefața Letopisțelor Moldovei“.

să încep fatalitățile românilor, cari să întind până în țilele noastre. Singura mângăiere, care le mai rămăsese, era religiunea creștină, care începuse a se lăți dela Romani prin vécul II și în Dacia, precum mărturisesc Tertulian contra Judeilor: „S'au supus credinței lui Christ, D-șeului celui adevărat, diversele popore ale Getulilor, Maurilor, Spanilor și ale Goților, locurile Britanilor, cele neajunse de Romani, națiunile Sarmăților, Dacilor, Germanilor și a Sciților, ale provinciilor și insulelor celor necunoscute de noi, și care nu le putem nici numera; în tôte aceste locuri domnesce numele lui Christos, care a venit în lume. „Prin vécul IV și V, când împăratul Constantin cel Mare, ridică religiunea creștină la religiune de stat, acésta în Dacia se afla deja într'o stare înfloritöre, ba erau chiar și comunități bisericesci. Dovadă despre acésta este faptul, că Teofil, metropolitul de atunci al Transilvaniei, a luat parte la sinodul I. din Nicea, după cum o constată acésta Papebrochiu, și după cum se vede din subscrierile actelor sinodali *). După Teofil urmă un șir lung de episcopi, cari conduseră biserica în decursul atător vécuri. Când au venit magiarii sub Arpadieni, pela mijlocul véc. IX, românii din Transilvania aveau un episcopat în Alba-Iulia. La 1002 Transilvania ajunse dependentă de Ungaria. De acum să începe lupta între rital apusan și oriental: Stefan I. silește pe cei de rital oriental, cari erau mai mulți români, să primescă pe cel apusan, dar tôte încercările și amenințările lui fură zadarnice. Bravii Români să luptă necontenit pentru lege și ajutați de puternica armă a limbei aduseră lucrul până'acolo, încât puu basă unei biserici române naționale. Aceștia îi câștigă drepturi, pe cari nu cuteză să le vatem nici un rege unguresc — până'n vécul XIII, Sub Bela IV. Papa pretinde supremația peste întręga biserică, și spre scopul acesta să folosească de mijloce, cari au fost și sunt, după cum țice Bărnăț, pentru curia papală o rușine eternă. Regii unguresci, cari erau instrumente örbe în mâinile papilor pentru ajungerea scopurilor acestora, amărira așa de tare sörtea Românilor, încât acéștia să răscólă în mai multe rânduri, și în urma deselor amenințări mai bine să lipsească de drept, decât să se facă „papistași“. Tôte persecuțiunile emanau din convințiunea regilor unguresci: „că numai catolicul pôte fi bun cetățan“, alți indiviți de confesiune streină să priviau ca membrii otrăvicioși în stat. Maltratări peste maltratări, göne peste göne, cari emanară din amintitul princip, își sfășie inima de durere și își umple ochii de lacrimi ferbiți.

Dar sörtea-i schimbăciösă!

Sub Mathia I și Vladislav II românii câștigă drepturi, independența bisericescă, dar o pără cea politică; au arhiepiscop sau metropolit, a cărui eparchie să întindea chiar și peste părțile Ungariei. **) Biserica să află într'o stare mai bună, națiunea însă tot tolerată! În acésta stare rămaseră românii până după mörtea lui Ludovic II în lupta dela Mohács. Acum să începe rășboiul între Ferdinand de Austria, și Ioan Sigismund Zapolia, un rășboiu cu multe peripeții. Tot cam pe timpul acesta, când băjbăia Transilvania de turburări, începe a se lăți în acésta țară frumoasă și reformațiunea. Acésta împrejurare aduse cu sine convocarea dietei din Vásárhely (1571), în care să declară de egal îndreptățite confesiunile: Luteranilor, Catolicilor, Calvinilor și Unitarilor. De biata noastră confesiune nici pomană!

Dispărënd prin reformațiune uni-

*) Subscrierea lui Teofil: „Teofil al metropoliei Gației episcop“ vechia metrop. pg. 66.

**) Doc. ist. pg. 58, 59, 60, 61.

tatea în credință *) — până'acum tötă erau catolici alăbit de Români — catolicismul e slăbit și fie-care confesiune caută a să întări prin convertirea Românilor greco-orientali. Să stabilisce legea: „că Românul ori să fece (catolic) calvin, ori e alungat din țară!! Astfel să încep de nou cu mai mare înverșunare persecuțiunile religiöse. Românii pentru admirabila lor statornicie în credință sunt supuși la o mulțime de pericole, cari îi fac să decadă și cari îi privează de drepturile de până'acum. Cel mai mare rău însă a cădüt asupra preoților, priviți ca conducători ai Românilor. Spre a-și face cineva o idee despre starea Românilor din acel timp n'are decât să cetescă „Aprobatele și Compilatele“, pe care Bărnăț le numesc instituțiuni de jele pentru popor și de rușine sempiternă pentru aristocrația ungurescă, mormânt, în care zăcea națiunea noastră din Ardel!

Pe basa acestor legi biserica era numai tolerată, preoții sub ori ce suspiciii puteau fi prinși, ca nesce tälhari: Arhiepiscopul românilor, chiar tras la judecătă etc. Astfel de mäsuri draconice störc lacrimi ferbiți din ochii fie cărui suflet românesc! Și tôte acéstea, pentru ce? Pentru că Românul n'a voit să se facă calvin. Iată, ce va se țică, caracter! Iată, ce însemnăză, a fi statornic! Românul, ca o stăncă în mijlocul oceanului a rămas nemiscat în credința lui seculară! Apa a trecut, piatra a rămas! — Dar totuș silințele peste măsură și diferitele mijloce, de cari s'au folosit reformații, aduseră lucrul până'acolo, încât nobilii Români mai tötă, primiră calvinismul, se făcură cu încetul unguri și astfel inimicii cei mai cruți a-i Românilor! ăr biserica acestora cu Arhiepiscop cu tot ajunge sub puterea superintendentului calvin, care cu vehementă comandă tôte după placul său. Nici o alegere, nici un sinod **) nu avea valöre fără de a nu presida superintendentul sau reprezentatul lui, Ori ce conclus sinodal trebuia să fie întărit și de superintendent, numit și episcop al Românilor. — Așa erau de desconsiderați preoții românesci, încât îi siliau se ducă căni domnilor la apă, și să pörte pe superintendentul calvin într'o lectică pe umeri. Țeranii erau servae gliae adscripti și nu aveau nimic decât plata țilnică — *Rusticus praeter mercedem nihil habet!* Ba, binemeritul archiereu, Sava, e silit să boteze căței în loc de prunci, și fiindcă se opune aruncat în temniță, de unde scos și bătut în tötă Mercurea și Vinerea cu tötage și vénă de bou. Fapte, cari îl fac pe Bărnăț să strige: „O timpuri barbare! O tiranii neauđite! periti din istorie, stingeți-vé din memoria ömenilor, ca să nu mai credă cei viitori, că ar putea degenera familia ömenescă la atari sëlbatöcii!“ ***). În acésta miseră stare și de förte tristă memorie pentru tötă suferența românească să aflau Românii pe la 1699, când prin tractatul dela Carlovitz Transilvania se smulge dela Ungaria și să pune sub protecțiunea casei Habsburgice. Imp. Leopold I dete numai decât o diplomă cunoscută sub numele de „diploma leopoldină“ 4 Decembrie 1699, în care să sancționă de nou starea suprimätöre a românilor sub Aprobate și Compilate. Totuși, parte, pentru-ca să se întărescă catolicii, căci și ei erau asupriți de calvini, parte pentru-ca să aibă un contrapond prevalenței Ungurilor, Leopold stăruí, ca Românii greco-orientali să se unescă cu biserica Romei. Astfel de pe acum să încep infernalele machinațiuni, prin cari inimicii Românilor caută să-i prăvalöscă pe acéștia în abisul totalei periri!

(Va urma.)

*) Intre Unguri, Söci și Sași.

**) Spre marea bucurie a noastră că adunările sinodali mai nici odată n'au fost sistate.

***) S. Bărnăț: Rap. Rom. cu Ung. p. 18.

Nr. 444/895

[181] 1-3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de capelan în parohia de clasa III-a din Stena cu filia Viscri, protopresbiteratul Cohalmului, pelângă neputinciosul paroh Iosif Lup, pe baza încuviințării Preavenabilului Consistoriu arhidieceșan dto 6 Iunie a. c. Nr. 4032 B. se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de capelan sunt jumătate din toate venitele parohiale computate și statorite cu suma de 435 fl. 10 cr. anual.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan vor avea așterne concursurile lor instruite în sensul legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Despre starea parohiei concursului și pot lua informațiuni sau

dela oficiul protopresbiteral sau dela cel parochial din Stena.

Cohalm, 31 August, 1895.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Nicolau Mircea,
protopop.

Nr. 336 protop. 1895

[183] 1-3

CONCURS.

În parohia de clasa III-a Șeica-mare protopresbiteratul Mediașului, publicându-se concurs și nevindându-se nici un candidat se scrie prin acesta concurs nou cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post dau preste tot suma de 445 fl. v. a. statorite în ședința comitetului parochial din 30 Aprilie a. c.

Informațiuni mai de aproape despre starea parohiei, se pot lua la oficiul protopresbiteral și la comitetul parochial concernent.

Concurenții au să-și înainteze cererile lor instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Mediaș, 24 August 1895.

Oficiul protopresbiteral gr. oriental al Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Romul Mircea,
adm. protopresb.

Nr. 366-895

[182] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școlile gr-or. române din comunele mai jos numite, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. Batiz, cu salariu de 300 fl. cuartir și 2 stângini de lemne din care se va încălzi și școla.

2. Lesnic cu filia Dumbrăvița cu salariu anual de 300 fl. cuartir și grădină și 6 stângini de lemne din care se va încălzi și școla. Aici învățătorul va fi ambulant, având a ținea școlă 4 zile din săptămână în Lesnic și 2 zile în Dumbrăvița.

3. Sâncraiu, cu salariu de 300 fl. și lemne pentru încălzitul școlii.

Dela reflectanții la aceste posturi se recere să se prezenteze până la alegere în vro Duminecă ori sârbătoare la biserică din comuna, la care au concurat spre a și arăta dexteritatea în cântările bisericesti și pentru luarea de informațiuni mai detaiate despre starea acestor școle și modul de plătire al salarelor.

Învățătorii ales la vre-una din aceste școle e datoriu să țină și prelegerile în școla de repetiție împreună cu instruirea în cântările bisericesti; va fi obligat a cânta Dumineca și sârbătorea în strană, având a conduce și cu școlarii cântările liturgice în biserică.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au să-și așternă suplicele lor concursuale instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la termenul sus indicat.

Deva, la 31 August, 1895.

Oficiul protopresbiteral al Devei, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Avram P. Păcurariu,
adm. protopresb.

AVIS.

In librăria tipografiei arhidieceșane se află de vânzare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesti.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat fl. 15	—
Chiriadromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat	12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin	18.—
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg.	20.—
Octoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg.	—75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat	—75
Proscomidia altariului	—25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg.	10—
Rânduiala la sfințirea bisericelor	2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat	25.—

II. Cărți scolare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg.	—24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat	—25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg.	—25
Abedar magiar-român, de N. Putnoky leg.	—20
Aritmetica, de P. Dima	—32
Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. =	—45
Aritmetica după Lurz	—20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. =	—35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg.	—40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg.	—30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată	—70
Catechism de M. Toma	—30
Catechism bogat	—50
Cărtică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă	—15
Comput de Ioan Popescu	1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă	2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă	3.—
Conducător la Abedar de I. Popescu	—10
Culegere de cântecenaționale.	—25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky partea I. = 70 II.	1.—
Carte de cântări bisericesti pentru copii	—12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a.	—20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg.	—20
Chemia elementară de Vlaicu	—80
Chemia anorganică de Filipescu	—80
Drepturile și datorințele civile	—20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu	—30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu	—30
Elemente de Istoria nat. și Fizica de Z. Boiu	—30
Elemente de Fizică de I. Dariu	—30
Fizica de Făgărășan	—40
Gramatica română de Mihelțan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. =	—24
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg.	—35
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan	—30

Geografia pentru școlile medii de Moldovan & Făgărășan I.	fl. 1.20
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II.	—50
Geografia pentru școlile medii de Făgărășan & Bârsan II.	1.—
Gramatica română de I. Dariu	—25
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnoky	1.—
Istoria biblică pentru școl. populare	—30
Istoria biblică pentru școlile medii	—55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II.	3.—
Teagogia de Dr. Ilarion Pușcariu	1.50
Istoria bisericescă ptru școl. pop.	—35
Istoria bisericescă pentru școlile medii I. II.	1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop	—25
Istoria Ungariei de S. Moldovan.	—26
Istoria Ungariei pentru școlile secundare de V. Goldiș	—80
Istoria universală pentru școlile secundare de V. Goldiș	1.—
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. =	—60
Istoria literaturii române de Lazariciu	1.—
Legendar român de V. Petri	—50
Legendar magiar român de N. Putnoky	—30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă	—40
Mărturisirea ortodoxă	1.20
Pastorală veche	1.—
Pastorală nouă	1.50
Pomărition de D. Comșa	1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu	1.—
Psichologia empirică de I. Popescu	2.—
Teologia dogmatică	1.—
Teologia morală	1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky	—70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea	fl. 2.50
Istoria biser. politico-naționale.	1.—
Enchiridion sau carte manulă de canone	4.—
Învățătorul și poporul de Marienescu	—50
Polemia contra Heliad	—50
Calendarul pe anul 1895	—30
Scrisori apologetice	—50
Sunete și resunete de Z. Boiu	—50
Scrierea sf. Ioan gură de aur	—50
Vocabular român german	—70
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja	1.50
Anechote și glume de T. V. Gheaja	—65
Antologie română de Manliu	1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan	—20
Cine ce face lui își face, comedie întru act pentru tinerimea școlară	—10
Codicele de Mateiu Voilean	—80
Colinde de A. Marienescu	1.10
Compas românesc de P. Petrescu	—50
Cuvântări funebreale de Z. Boiu	1.50
Crestomația română de I. Manliu	1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu	2.—
Descântece populare de Marian	2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu	2.50

Doine și strigături de St. Muntean	fl. —12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț	—80
În memoria lui G. Bariț peșii de G. Joandrea	—20
Intrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span	1—
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau	—50
Leccionul comunelor bisericesti din arhidieceșă de Dr. Remus Roșca	1.—
Noul atac asupra școlilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu	—25
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan	2.—
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju	—20
Poesii de Andrei Murășan	—25
Poetica română de I. Manliu	1.50
Povesci ardelenesti din gura poporului de I. P. Reteganul I—V	1.75
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu	1.25
Retorica și stilistica de I. Manliu	—75
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi	2.—
Studiu diu economia națională de P. Petrescu	—15
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu	—40
Stupăritul de C. Dimian	—45
Vechia metropolie de N. Popea	—80
Protocolele sinodale dela 1864—1893 tôte laolaltă	1.50
Protocolele congresuale dela 1868—1891 tôte laolaltă	19—
Statut organic	7.60
Regulament pentru parohii	—25
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului	—10
Regulament pentru procedura matrimonială	—20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian	—10
Regulament pentru afaceri interne congresuale.	—20

IV. Tipărituri.

Budget căla	—03
Catalog de clasă căla	—02
Catalog de clasă broș. din 10 căle	—30
Catalog de clasă broș. din 15 căle	—45
Catalog de clasă broș. din 20 căle	—55
Carte de evidență căla	—03
Carte de evidență leg. din 30 căle	—03
Carte de evidență leg. din 40 căle	1.80
Chronica școlară leg.	2.10
Chronica școlară leg.	1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școla căla	—02
Conspecte protopopesici, pentru noucun.	—05
Conspect despre comunele matre și filie căla	—03
Conspect despre visitarea școlilor căla	—03
Conspecte de catechisația căla	—03
Conspecte școlare inv. (date statistice căla	—06
Conspecte prot. I. II. III căla	—06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare căla	—02

Contul capitalelor active căla	fl. —03
Estrase din protocolul botezașilor, cununașilor și morșilor esempl.	—01
Matricula școlară căla cr. 2 legată din 50 căle	1.50
Inventare pentru averea bisericelor	—10
Jurnal de casă căla	—03
Jurnal de casă leg. 25 coli	165
Jurnal de casă leg. 30 coli	1.80
Obligațiuni ptru biserică esempl.	—01
Protocolul bunei invoiri căla	—06
Protocolul bunei invoiri leg. din 50 căle	4.—
Protocolul parochial căla	—06
Protocolul parochial leg. din 50 căle	4.50
Protocolul botezașilor căla	—06
Protocolul botezașilor I. din 50 c.	4.50
Protocolul cununașilor căla	—06
Protocolul cununașilor I. din 50 c.	4.50
Protocolul morșilor căla	—06
Protocolul morșilor leg. din 50 c.	4.50
Protocol de esibite căla	—03
Protocol de esibite I. din 30 căle	1.80
Protocol de esibite I. din 50 căle	2.50
Prot. de clasificatiune căla	—02
Prot. de clasificatiune I. din 50 c.	1.50
Specificațiuni pentru nou cununași căla	—05
Testimonii școlare esempl.	—02
Testimonii de religie	—02

V. Icoane.

Icoana înmormântării domnului pe pânză	fl. 2.50
Icoana înmormântării domnului pe hârtie	—50
Icoana celor trei Ierarhi pe hârtie	—30
Icoana Evangeliștilor pe hârtie	—50
Portret Șaguna	1.—
Portret Gozdu	1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100	—70
Libele de comput à 1 cr. 100	—70
Libele de dictando à 1 cr. 100	—70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 foi cu	—15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și	—45
Tocuri (cåde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de căle.	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.	
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătătoare din 144 bucăți.	
Tăblițe de pără bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata	
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri forte moderate.	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.	
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Cerce, Văpșele și pensele, Hârtie sugativă.	
Calemar, Liniale, hârtie pentru stelașu, Albume, Blocuri, Ținte de desam; totfelul de negrăla, tôte acestea cu prețuri forte moderate.	